

Η σημασία και η αξία των ιερών Μνημοσύνων

Οι Πατέρες της Εκκλησίας έχουν καθορίσει το Σάββατο προ της Κυριακής των Απόκρεω και το Σάββατο προ της Κυριακής της Πεντηκοστής ως Ψυχοσάββατα, ημέρες δηλαδή αφιερωμένες στις ψυχές των κεκοιμημένων αδερφών μας. Εξαιρέτως λοιπόν τις ημέρες αυτές η Εκκλησία τελεί τα ιερά Μνημόσυνα για τα παιδιά της που εν Χριστώ αναπαύονται.

Ο άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως επισημαίνει ότι όσοι πεθαίνουν δεν διακόπτουν την πνευματική επικοινωνία με την Εκκλησία του Χριστού πάνω στη γη, αλλά εξακολουθούν να επικοινωνούν μέσω της κοινής αγάπης προς το Χριστό.

Της Εκκλησίας κεφαλή είναι ο Χριστός κι εμείς οι πιστοί είμαστε το σώμα και τα μέλη της, κατά τον Απόστολο Παύλο. «Δεν γνωρίζετε ότι τα σώματά μας είναι μέλη του Χριστού;» και πάλι «εσείς είστε σώμα Χριστού και επί μέρους μέλη»· κι αλλού «γιατί κανείς από εμάς δεν ζει και δεν πεθαίνει μόνο για τον εαυτό του. Εάν πεθαίνουμε, με υποταγή στο θέλημα του Χριστού πεθαίνουμε, και, είτε ζούμε, είτε πεθαίνουμε, ανήκουμε στο Χριστό» (Ρωμ. ιδ' 7-8).

Η Εκκλησία έχει λοιπόν υποχρέωση να προσεύχεται για όλα τα μέλη της. Γι' αυτό και σαν μητέρα φιλόστοργη παρακαλεί τον Κύριο για τα πιστά της παιδιά, τους ευσεβείς, που πέθαναν κοινωνώντας με το τίμιο Σώμα και Αίμα του Σωτήρα Χριστού. Εύχεται γι' αυτούς γιατί γνωρίζει την αγαθότητα του Θεού, ο οποίος ξέρει πόσο ασθενής είναι η ανθρώπινη φύση, πόσο ρέπει προς την αμαρτία, γι' αυτό και κανείς καθαρός δεν είναι από τον ρύπο αυτό ακόμα κι αν ζήσει μία ημέρα πάνω στη γη. Εύχεται και παρακαλεί το Θεό να δεχθεί τις δεήσεις και ικεσίες όλης της Εκκλησίας και να συγχωρήσει τις αμαρτίες όσων παιδιών της πέθαναν «εν Χριστώ», και να παραβλέψει τα κατά λόγο, έργο ή διάνοια αμαρτήματά τους ως αγαθός και φιλόανθρωπος.

Με τα μνημόσυνα η Εκκλησία παραγγέλλει στους πιστούς να δείχνουν την αγάπη τους προς τον νεκρό αδερφό, ώστε να συγχωρηθούν οι αμαρτίες του, να δεηθούν γι' αυτό μαζί με την Εκκλησία προς τον Κύριο των ζωντανών και νεκρών, να ζητήσουν τη συγγνώμη του για όσα σφάλματα έκανε ο κεκοιμημένος, να ζητήσουν γι' αυτόν τη δαψίλευση της θείας χάρης και την κληρονομία της ουράνιας βασιλείας. Με τα μνημόσυνα επίσης παρηγορείται η ομάδα των θλιμμένων συγγενών, οι οποίοι με την ένδειξη της αγάπης και συμπαθείας όλης της Εκκλησίας βρίσκουν ανακούφιση και

παρηγοριά, γιατί η συμμετοχή στο πένθος φέρνει στους φορτωμένους με το βάρος την θλίψεως ανάπαυση κι ανακούφιση. Τέλος, με τα μνημόσυνα υπενθυμίζεται ο θάνατος, υπενθυμίζεται η ματαιότητα των πραγμάτων του κόσμου, η διαφορά προσωρινής και αιώνιας ζωής, προτρέπονται οι άνθρωποι σε ηθική και ενάρετη ζωή, ενθαρρύνονται να στραφούν προς ευεργεσίες κι αγαθοεργίες, και γενικά προτρέπονται, μ' αυτή την αφορμή, στην αρετή και τελειότητα.

Τα μνημόσυνα λοιπόν δεν είναι απλά κοινωνικές τελετές αλλά δέηση, προσευχή και ικεσία προς τον Θεό να συγχωρήσει τις αμαρτίες των τεθνεώντων αδελφών μας. Πρέπει να προσέξουμε ορισμένα πράγματα αν αγαπάμε ειλικρινά τους κεκοιμημένους συγγενείς μας κι αν θέλουμε πραγματικά να τους ωφελήσουμε. Όταν θέλουμε να τελέσουμε μνημόσυνο πρέπει να φέρουμε στην Εκκλησία το πρόσφορο, το νάμα, και τα ονόματα των τεθνεώντων για να μνημονευθούν πρώτα στην θεία Λειτουργία. Και φροντίζουμε να συμμετάσχουμε κι εμείς στην θεία Λειτουργία και να είμαστε έτοιμοι να προσέλθουμε στο Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, γιατί εκείνη την ώρα ενώνουμε τον εαυτό μας με τον Χριστό αλλά και με τους κεκοιμημένους αδελφούς μας. Εκείνη την ιερή στιγμή που έχουμε μπροστά μας τον Χριστό μέσα στο Άγιο Ποτήριο, μπορούμε να προσευχηθούμε και με θερμή να ζητήσουμε την συγχώρηση των αδελφών μας. Στο τέλος της θείας Λειτουργίας θα διαβαστεί η ειδική επιμνημόσυνη δέηση πάνω στο κόλλυβο που θα έχουμε παραθέσει. Οι βρασμένοι και διαλυμένοι σπόροι του σιταριού εικονίζουν τους νεκρούς. Όπως οι θαμμένοι σπόροι προετοιμάζονται να φυτρώσουν την άνοιξη, έτσι και οι ψυχές των κεκοιμημένων περιμένουν την ημέρα της κοινής Ανάστασης για να αναστηθούν. Πρέπει επίσης να συνοδεύουμε τις προσευχές μας και με ελεημοσύνη υπέρ των κεκοιμημένων.

Αυτά είναι όσα μας παραγγέλλει η Εκκλησία μας και όσα πραγματικά ωφελούν τις ψυχές των τεθνεώντων. Τα υπόλοιπα, οι επιδεικτικοί ανθοστολισμοί, οι ατέλειωτοι θρήνοι, έστω κι αν πηγάζουν απ' την αγάπη μας δεν ωφελούν τους νεκρούς αλλά μάλλον τους βλάπτουν. Οι τεθνεώτες δεν έχουν ανάγκη τα λουλούδια, τις χορωδίες και τα χρήματά μας, αλλά την προσευχή της Εκκλησίας.

+ Ο Σάμων και Ικαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ